

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w Warszawie**

RWA-61-26/08/JKa

Warszawa, dn. 29 października 2008 r.

DECYZJA nr RWA-49/2008

I. Na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do treści art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939) po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko Przedsiębiorstwu Usług Komunalnych Sita Piaseczno Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

uznaje się, że działanie Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych Sita Piaseczno Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie polegające na stosowaniu we wzorcu umownym zatytułowanym *Umowa na wywóz odpadów komunalnych stałych oraz odbiór ścieków komunalnych* postanowień o treści:

1. *Zgłoszenia reklamacji wykonania usługi rozpatrywane będą w ciągu 2 dni od daty planowanego wykonania usługi. Nie zgłoszenie reklamacji w tym terminie uznane będzie, za potwierdzenie prawidłowości wykonania usługi (§ 6 pkt 2 umowy);*
2. *Wszelkie ewentualne spory wynikające z niniejszej umowy będą rozstrzygane przed Sądem Powszechnym w Warszawie (§ 12 pkt 1 umowy),*

stanowi praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, polegające na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 1 czerwca 2008 r.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do treści art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939) po przeprowadzeniu postępowania w sprawie

praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

nakłada się na **Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sita Piaseczno Sp. z o.o.** z siedzibą w Piasecznie karę pieniężną w wysokości **8 000,- zł** (słownie: osiem tysięcy złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Warszawie w związku z przeprowadzonym postępowaniem wyjaśniającym mającym na celu ustalenie, czy na lokalnych rynkach usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz składowania odpadów komunalnych na terenie właściwości miejscowej Delegatury zachodzą okoliczności wskazujące na możliwość naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uzasadniające wszczęcie postępowania antymonopolowego, postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, bądź naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniające podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach (sygn. RWA-401-2/07/GM) przeprowadził kontrolę treści wzorca umowy *Umowa na wywóz odpadów komunalnych stałych oraz odbiór ścieków komunalnych* stosowanego w obrocie konsumenckim przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sita Piaseczno Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie (dalej: Przedsiębiorca lub Spółka). Wyniki wstępnej analizy treści postanowień tego wzorca dały podstawę do sformułowania wniosku, że część z nich jest zbieżna z brzmieniem postanowień wpisanych już do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Warszawie postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2008 r. wszczął przeciwko Przedsiębiorcy postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów pod zarzutem stosowania postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego (dalej: k.p.c.), co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jednocześnie postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2008 r. Prezes Urzędu zaliczył w poczet materiałów dowodowych pismo Spółki z dnia 21 stycznia 2008 roku wraz z załącznikami uzyskane przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w toku postępowania wyjaśniającego wszczętego postanowieniem o sygn. RWA-401-2/07/GM.

Zawiadamiając Przedsiębiorcę o wszczęciu przedmiotowego postępowania, Prezes Urzędu wezwał go również do ustosunkowania się do zarzutów zawartych w postanowieniu o wszczęciu tego postępowania oraz do przekazania wskazanych w piśmie informacji o zakresie czasowym posługiwania się w obrocie zakwestionowanym wzorcem umowy oraz

o liczbie umów zawartych pomiędzy przedsiębiorcą a klientami. W odpowiedzi na postawione zarzuty Spółka nie odniosła się do ich treści, lecz poinformowała, że z dniem 16 maja 2008 r. wycofała zakwestionowany wzorzec z obrotu, zapewniając jednocześnie, że w dniu 1 czerwca 2008 r. do wysłanych do klientów (konsumentów) faktur za maj 2008 r. dołączy aneks do umowy, zmieniający zakwestionowane § 6 pkt 2 oraz § 12 pkt 1 wzorca umowy. Zgodnie z oświadczeniem Spółki w ten sposób zmienionych miało zostać 1 880 umów zawartych przez Spółkę od dnia 16 stycznia 2001 r. do dnia 16 maja 2008 r. W swym piśmie z dnia 22 września 2008 r. Spółka potwierdziła, iż z dniem 1 czerwca 2008 r. ostatecznie zaprzestała stosowania kwestionowanych w niniejszym postępowaniu postanowień, a zawarte dotychczas umowy zostały aneksowane.

Pismem z dnia 2 października 2008 r. Prezes Urzędu zawiadomił Przedsiębiorcę o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie. Jednocześnie stronie został wyznaczony termin na zapoznanie się z aktami sprawy, z którego jednakże strona nie skorzystała.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje:

Spółka Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sita Piaseczno Sp. z o.o., wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000122596, prowadzi działalność gospodarczą polegającą m.in. na świadczeniu usług w zakresie wywozu nieczystości stałych, płynnych, komunalnych, przemysłowych i specjalnych.

Przy zawieraniu z konsumentami umów o wywóz odpadów zmieszanych komunalnych stałych i odbiór odpadów gromadzonych selektywnie Spółka posługuje się wzorcem umowy w rozumieniu art. 384 Kodeksu cywilnego (dalej: k.c.) zatytułowanym *Umowa na wywóz odpadów komunalnych stałych oraz odbiór ścieków komunalnych*, który – jak wynika z pisma Spółki z dnia 21 maja 2008 r. – obowiązuje w obrocie od dnia 16 maja 2001 r.

Po przeprowadzeniu analizy tego wzorca Prezes Urzędu ustalił że, zawiera on postanowienia o następującej treści:

1. *Zgłoszenia reklamacji wykonania usługi rozpatrywane będą w ciągu 2 dni od daty planowanego wykonania usługi. Nie zgłoszenie reklamacji w tym terminie uznane będzie, za potwierdzenie prawidłowości wykonania usługi (§ 6 pkt 2 umowy);*
2. *Wszelkie ewentualne spory wynikające z niniejszej umowy będą rozstrzygane przed Sądem Powszechnym w Warszawie (§ 12 pkt 1 umowy).*

W trakcie prowadzonego postępowania Spółka zmodyfikowała wzorzec umowy w zakresie stawianych zarzutów. Jak wynika z pism Spółki z dnia 21 maja 2008 r. oraz z dnia 22 września 2008 r. umowy zawarte ze zlecciodawcami zostały odpowiednio zmienione z dniem 1 czerwca 2008 r.

Przeprowadzona przez Delegaturę UOKiK w Warszawie analiza nowo opracowanego przez Spółkę wzorca umowy wykazała, iż:

1. kwestionowane postanowienie § 6 pkt 2 zostało usunięte z treści wzorca,

a zamiast niego wprowadzono do wzorca § 7 pkt 3 o treści: *W przypadku zastrzeżeń do jakości wykonanej usługi lub wartości wystawionej faktury, Zleceniodawca zobowiązany jest do zgłoszenia tego faktu Zleceniobiorcy na piśmie do 30-tu dni od zakończenia okresu rozliczeniowego. Po upływie tego terminu usługę uznaje się za wykonaną właściwie.*

2. kwestionowane postanowienie § 12 pkt 1 zostało zmienione na postanowienie o treści: *Wszelkie ewentualne spory wynikające z niniejszej umowy będą rozstrzygane przed Sądem właściwym dla Zleceniodawcy*

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, „zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów”, przez które stosownie do definicji zawartej w art. 24 ust. 2 rozumie się „godzące w zbiorowe interesy konsumentów bezprawne działanie przedsiębiorcy”.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami, polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców. Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Działania te mogą okazać się bezprawne w razie ustalenia, że doszło do naruszenia przepisów innych ustaw, ale także zasad współzycia społecznego i dobrych obyczajów. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współzycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy ustalenie, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa. (por. Janusz Szwaja (red.) *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, Komentarz*, Warszawa 2000, s. 117-118). Przepisy regulujące postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w większości mają charakter procesowy. Materialnoprawne przesłanki, istotne z punktu widzenia wydania decyzji, znajdują się w innych niż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów aktach prawa powszechnie obowiązującego. Prezes Urzędu oceniając zachowanie Przedsiębiorcy pod kątem ewentualnego naruszenia przepisów zakazujących stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, musi zatem co do zasady stosować inne akty prawa powszechnie obowiązującego i na ich podstawie stwierdzić, czy działanie przedsiębiorcy było bezprawne.

Jak wyżej wspomniano, art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów definiuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jako godzące w nie bezprawne zachowanie przedsiębiorcy. Jednocześnie artykuł ten zawiera przykładowe wyliczenie zachowań przedsiębiorców uważanych za naruszające zbiorowe interesów konsumentów. W otwartym katalogu zakazanych praktyk ustawodawca umieścił stosowanie postanowień wzorów umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (pkt 1), naruszenie przez przedsiębiorcę obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji (pkt 2), nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji (pkt 3).

Aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek, mianowicie zaistnieć musi - po pierwsze - bezprawne działanie przedsiębiorcy, które - po drugie - narusza zbiorowe interesy konsumentów.

Jak wskazano powyżej, bezprawność działań przedsiębiorcy co do zasady wynika z naruszenia innych przepisów powszechnie obowiązujących, niemniej należy wskazać, iż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w jednym przypadku identyfikuje wprost jako bezprawne, a mianowicie działanie przedsiębiorcy polegające na stosowaniu postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone i wpisanych do rejestru, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Jak wynika z wyroku SOKiK z dnia 25 marca 2004 r. (sygn. akt XVII Ama 51/03), w oparciu o art. 24 ust. 2 można sformułować samoistną przesłankę bezprawności, jeżeli ustali się, że przedsiębiorca stosował postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. A zatem wykazanie, że przedsiębiorca wprowadził do obrotu wzorzec umowy zawierający postanowienia o treści już wpisanej do rejestru klauzul abuzywnych stanowi wystarczającą przesłankę do uznania bezprawności działania tego przedsiębiorcy.

Należy bowiem podnieść, iż stosowanie postanowienia, które po uznaniu go przez SOKiK za niedozwolone zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, jest prawnie zakazane. Prawomocny wyrok tego Sądu, wydany po przeprowadzeniu kontroli abstrakcyjnej wzorca umowy, wskazujący treść postanowień wzorca umowy uznanych za niedozwolone i zakazujący ich wykorzystywania ma od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru klauzul abuzywnych skutek wobec osób trzecich (art. 479⁴³ k.p.c.). Przepis tego artykułu rozszerza zatem prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. *„Artykuł ten dotyczy rozszerzonej prawomocności materialnoprawnej w znaczeniu podmiotowym. Chodzi o grupę przypadków takiej prawomocności, w których wyrok z powodu szczególnego charakteru przedmiotu procesu ma powagę rzeczy osądzonej dla wszystkich i przeciwko wszystkim. Przepis bowiem wyraźnie stanowi, iż wyrok ma skutek wobec osób trzecich, od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, wywołuje więc skutek erga omnes”* (por. H. Ciepła, [w:] K. Piasecki [red.], Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2001, s. 249). Przepis art. 479⁴³ k.p.c. stanowiąc, iż wyrok ma skutek wobec osób trzecich, nie ogranicza w żaden sposób kategorii tych podmiotów. Wyrok ma skutek wobec wszystkich, tzn. zarówno wobec przedsiębiorcy, który klauzulę wprowadził do swoich wzorców umów, jak i do każdego innego przedsiębiorcy, stosującego własne warunki umów. Należy zatem przyjąć, że wyrok SOKiK od chwili wpisania klauzuli do rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK wywiera skutek względem wszystkich uczestników obrotu, co oznacza, że żaden z podmiotów uczestniczących w obrocie prawnym nie może posługiwać się przedmiotowym postanowieniem. W uchwale z dnia 13 lipca 2006 r., sygn. akt. III SZP 3/06 Sąd Najwyższy jednoznacznie wskazał, iż *„stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe*

interesy konsumentów”. Tym samym SN przesądził, iż stosowanie klauzuli tożsamej z klauzulą wpisaną do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, przez innego przedsiębiorcę, który nie był stroną lub uczestnikiem postępowania zakończonych wpisaniem danej klauzuli do rejestru, stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Należy przy tym podkreślić, iż dla uznania, iż klauzula wpisana do rejestru i klauzula z nią porównywana są tożsame w treści nie jest konieczna dokładna literalna identyczność tych postanowień. Rozbieżność użytych wyrażen, zmiana szyku zdania, czy zastosowanie synonimów nie eliminuje bowiem abuzywnego charakteru ocenianego postanowienia. By zaistniała możliwość uznania dwóch postanowień za tożsame wystarczy, by hipoteza postanowienia kwestionowanego w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów mieściła się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru. *„Nie jest konieczna literalna zgodność porównywalnych klauzul. Głównym czynnikiem przesądzającym powinien być, zdaniem Sądu, zamiar, cel jakiemu ma służyć kwestionowana klauzula. Jeśli jest on zgodny z celem utworzenia klauzuli uznanej za niedozwoloną, można uznać, iż obie są tożsame”* (wyrok SOKiK z dnia 25 maja 2005 r. sygn. akt XVII Ama 46/04).

Strona niniejszego postępowania w wykorzystywanym w obrocie z konsumentami wzorcu umownym zatytułowanym *Umowa na wywóz odpadów komunalnych stałych oraz odbiór ścieków komunalnych* stosowała w § 6 pkt 2 postanowienie o treści: *Zgłoszenia reklamacji wykonania usługi rozpatrywane będą w ciągu 2 dni od daty planowanego wykonania usługi. Nie zgłoszenie reklamacji w tym terminie uznane będzie, za potwierdzenie prawidłowości wykonania usługi.*

Pod numerem 524 w rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone znajduje się postanowienie o treści: *W przypadku niewykonania, bądź nienależytego wykonania umowy przez Organizatora, Klientowi przysługuje prawo do reklamacji złożonej na piśmie w terminie 7 dni od dnia zakończenia imprezy. Reklamacje wniesione do Organizatora po upływie 7 dni od dnia zakończenia imprezy zostaną uznane za bezskuteczne.* (wyrok SOKiK z dnia 23 maja 2005 r., sygn. akt XVII Amc 77/04).

W ocenie Prezesa Urzędu, postanowienie § 6 pkt 2 jest zbieżne z postanowieniem wpisanym do rejestru pod numerem 524 w zakresie w jakim istotnie ogranicza odpowiedzialność względem konsumenta za nienależyte wykonanie lub niewykonanie zobowiązania (art. 385³ pkt 2 k.c.). Sąd uznał, że krótkie terminy reklamacji w istocie powodować mogą rezygnację konsumentów z ich składania. Postanowienie to zostało przez Sąd uznane za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interes konsumenta (art. 385¹ § 1 k.c.).

W § 12 pkt 1 wzorca zawarte zostało postanowienie: *Wszelkie ewentualne spory wynikające z niniejszej umowy będą rozstrzygane przed Sądem Powszechnym w Warszawie.*

Postanowienie umowne o tożsamej treści SOKiK uznał za niedozwolone wyrokiem z dnia 12 stycznia 2005 r. (sygn. akt XVII Amc 13/04). Postanowienie to figuruje w rejestrze klauzul abuzywnych pod numerem 397: *Wszelkie spory rozstrzygać będzie Sąd dla M. Katowic.*

W wyroku z dnia 12 stycznia 2005 r. Sąd uznał, że skoro przepis art. 385³ § 23 k.c. uznaje narzucenie rozpoznania sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy, to narzucenie w Regulaminie jako sądu wyłącznie właściwego sądu siedziby

pozwanego jest klauzulą abuzywną. Może bowiem zdarzyć się, że pozwany przedsiębiorca będzie dochodzić roszczeń powstałych, ogólnie mówiąc, z rozliczeń z umowy i w tym celu przełamując właściwość ogólną sądu miejsca zamieszkania konsumenta wynikają z art. 27 § 1 k.p.c. skieruje swoją sprawę do miasta, w którym ma siedzibę. Powodować to może dla konsumenta uciążliwość w postaci dojazdów do sądu w mieście, w którym konsument nie ma miejsca zamieszkania. Ta właśnie uciążliwość jest istotą klauzuli abuzywnej określonej w art. 385¹ § 23 k.c.

Uznanie, iż postanowienia umowne stosowane w obrocie konsumenckim przez Spółkę są tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone przesądza o bezprawności tego działania. Jak wskazano bowiem powyżej, art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów formułuje samoistną przesłankę bezprawności działań polegających na stosowaniu przez przedsiębiorcę postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

Dla stwierdzenia przez Prezesa Urzędu stosowania przez przedsiębiorcę praktyki, określonej w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów konieczne jest także wykazanie, że w wyniku jej stosowania przez przedsiębiorcę naruszony został zbiorowy interes konsumentów. Zbiorowy interes konsumentów oznacza interes dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku – konsumentów. Do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów konieczne jest, by działanie przedsiębiorcy zostało skierowane nie do konkretnego adresata, lecz do adresata, którego nie da się z góry oznaczyć indywidualnie. Wobec tego działanie to jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa w odniesieniu do każdego z konsumentów (a nie jedynie wobec określonego konsumenta) i zagraża ono, przynajmniej potencjalnie, interesom każdego z członków zbiorowości konsumentów. W niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem interesów nieograniczonej liczby konsumentów, których nie sposób zindywidualizować. Oczywistym jest bowiem, iż działanie przedsiębiorcy jest skierowane do nieoznaczonego kręgu odbiorców – dotyczy wszystkich potencjalnych konsumentów zawierających ze Spółką umowę o usługę wywozu odpadów zmieszanych komunalnych stałych i odbioru odpadów. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż kwestionowane przez Prezesa Urzędu działanie Przedsiębiorcy narusza zbiorowy interes konsumentów.

Wykazanie, iż działanie Spółki ma charakter bezprawny i narusza zbiorowy interes konsumentów, przesądza, iż działanie to ma charakter praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W toku prowadzonego postępowania administracyjnego Spółka oświadczyła, iż zaprzestała stosowania zakwestionowanych niedozwolonych postanowień umownych. Na dowód powyższego Spółka przekazała nowy wzorzec umowy funkcjonujący w obrocie - jak wskazał Przedsiębiorca - od dnia 16 maja 2008 r. (pismo Spółki z dnia 21 maja 2008 r.). Jednocześnie Spółka oświadczyła, że wszystkie umowy podpisane z konsumentami z wykorzystaniem zakwestionowanego wzorca umownego zostały zmienione z dniem 1 czerwca 2008 r. (pismo Spółki z dnia 1 czerwca 2008 r.).

Oceniając przedstawiony przez przedsiębiorcę nowy wzorzec umowny, Prezes Urzędu

uznał, iż zmiana treści wzorca nastąpiła w ten sposób, że postanowienia wzorca nie naruszają już zbiorowego interesu konsumentów.

Wobec wycofania z obrotu z dniem 16 maja 2008 r. wzorca umownego zawierającego zakwestionowane klauzule umowne i aneksowania przez przedsiębiorcę z dniem 1 czerwca 2008 r. dotychczasowego wzoru umowy który nie zawiera w swej treści niedozwolonych postanowień umownych uzasadnione jest uznanie, iż kwestionowane w przedmiotowym postępowaniu praktyki zostały zaprzestane. W związku z tym uzasadnione jest zakończenie prowadzonego postępowania rozstrzygnięciem wydanym na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Przepis art. 27 ust. 2 ww. ustawy stanowi, iż w przypadku, gdy przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdza zaniechanie jej stosowania.

Mając powyższe na względzie Prezes Urzędu uznał, iż stosowanie przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowy interes konsumentów zostało **zaniechane w dniu 1 czerwca 2008 r.**

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie I sentencji decyzji.

II. Stosownie do art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu, osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów wprowadziła zasadę fakultatywności kar nakładanych przez Prezesa UOKiK na przedsiębiorców, którzy dopuścili się naruszenia tego zakazu. W przypadku stwierdzenia jego naruszenia przez przedsiębiorcę Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną.

W niniejszej sprawie zostało udowodnione, iż doszło do naruszenia przez Przedsiębiorcę określonego w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w sposób określony w pkt I sentencji decyzji. Charakter i uciążliwość tego naruszenia uzasadniają nałożenie na Przedsiębiorcę kary pieniężnej.

Nakładając karę pieniężną określoną w art. 106 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy Prezes UOKiK wziął pod uwagę konieczność spełnienia przesłanek podmiotowych, tj. stwierdzenia, że określone w ww. przepisie naruszenie dokonane było co najmniej nieumyślnie. Konieczność brania pod uwagę przesłanki winy w przypadku stosowania kar pieniężnych wynika bezpośrednio z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z tego względu, nakładając karę pieniężną, Prezes Urzędu wziął pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, które wskazywać mogą na nieumyślny charakter naruszenia przez Przedsiębiorcę zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Wobec powyższego należy zauważyć, że zgodnie z art. 83 Konstytucji RP, każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek znajomości

i przestrzegania norm prawa ciąży tym bardziej na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego, takich jak Przedsiębiorca. Podmioty profesjonalnie działające na rynku powinny mieć możliwość przewidzenia, że podejmowane przez nie działania będą uznane przez Prezesa UOKiK za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów.

W świetle obowiązujących przepisów prawa nieumyślność naruszenia przepisów ustawy nie wyklucza istnienia podstaw do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej, choć zarazem może stanowić podstawę do złagodzenia wymiaru kary.

Zdaniem Prezesa UOKiK, opisane w niniejszej decyzji działania podejmowane przez Spółkę w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej powinny być kojarzyć się jej z nieuchronnością naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Należy zarazem przyznać, że w zgromadzonym materiale dowodowym nie ma jednoznacznych dowodów wyraźnej intencji Przedsiębiorcy naruszenia tych interesów. Zebrane wyjaśnienia i informacje mogą wskazywać na nieumyślność działania Przedsiębiorcy.

Niezależnie od powyższego, już stwierdzenie nieumyślności zakwestionowanej praktyki daje podstawę do nałożenia na Przedsiębiorcę kary pieniężnej, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 106 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy przewiduje możliwość nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej w wysokości nie większej niż 10% przychodu, osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenie kary. Ustawa nie przesądza bezwzględnie wysokości kary nakładanej przez Prezesa UOKiK, który decyduje o tym w każdym konkretnym przypadku, kierując się założeniem, że sankcja musi spełniać zarówno funkcję represyjną, jak i prewencyjną (dyscyplinującą). Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108, Prezes UOKiK powinien wziąć pod uwagę w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy (art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

Biorąc pod uwagę stopień naruszenia interesu publicznoprawnego w niniejszej sprawie, organ antymonopolowy postanowił nałożyć na Przedsiębiorcę karę pieniężną.

Ustalając wysokość nałożonej na Przedsiębiorcę kary pieniężnej, Prezes UOKiK wziął pod uwagę następujące okoliczności, przemawiające za nałożeniem kary i uwzględnione przy określaniu jej wysokości:

- stwierdzona praktyka istotnie naruszała interesy konsumentów zarówno ze względu na okoliczność istotnego ograniczania konsumentom możliwości zgłaszania reklamacji, co mogło powodować rezygnację przez konsumentów ze złożenia reklamacji w ogóle, jak również z powodu narzucenia uciążliwego dla konsumentów postanowienia dotyczącego sądu właściwego do rozstrzygnięcia powstałych na tle wykonywania umowy sporów pomiędzy konsumentami a Przedsiębiorcą;
- stwierdzone naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów miały charakter długotrwały;
- stwierdzone naruszenia polegały na stosowaniu postanowień umownych wpisanych do powszechnie dostępnego rejestru klauzul niedozwolonych. Były one zatem naruszeniem tego rodzaju, że przedsiębiorca z łatwością mógł im zapobiec. Mimo to nie dopełnił wymaganego od profesjonalnych uczestników obrotu prawnego wymogu należytej staranności i nie dochował zgodności stosowanych umów z ww. rejestrem.

Prezes UOKiK wziął pod uwagę następujące okoliczności – odnoszące się do charakteru naruszenia i stanowiące ocenę podmiotowej strony czynu przedsiębiorcy – przemawiające za ustaleniem wysokości kary na niskim poziomie:

- Przedsiębiorca nie był dotąd adresatem decyzji stwierdzającej stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów;
- stosunkowo niewielki zasięg oddziaływania naruszenia, które w praktyce dotyczyło 1880 konsumentów – klientów – Przedsiębiorcy, co jednakże nie oznacza, że zasięg ten nie uległby zmianie, gdyby w okresie stosowania przez Przedsiębiorcę kwestionowanego wzorca, oferta Przedsiębiorcy została przyjęta przez większą ilość konsumentów;
- Przedsiębiorca uznając zarzuty stawiane w niniejszym postępowaniu niezwłocznie podjął działania w celu zaniechania stosowania praktyki. Podjęte działania zakończyły się ostatecznie zaniechaniem stosowania zarzucanej praktyki w dniu 1 czerwca 2008 r.
- w toku postępowania Przedsiębiorca czynnie współdziałał z Prezesem Urzędu, składając wszystkie niezbędne dokumenty i wyjaśnienia;
- okoliczności sprawy mogą wskazywać na nieumyślny charakter naruszenia przez Przedsiębiorcę zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Przy ustalaniu wysokości kary Prezes Urzędu przyjął za podstawę obliczeń kwotę odpowiadającą wysokością przychodu osiągniętego przez Spółkę z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w 2007 r. wynoszącego 7.606.537,53 zł. Stosownie do zapisu art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy, maksymalna kara może stanowić 10 % przychodu, co stanowi kwotę 760.653,75 zł.

Kara nakładana przez Prezesa Urzędu na podmioty, które dopuściły się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów służy podkreśleniu naganności ocenianych zachowań. Decydując o nałożeniu kary i jej wysokości wzięto pod uwagę wszystkie ww. okoliczności. Orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania, tak, aby jej nałożenie skutkowało w przyszłości zapobieżeniem zaistnienia podobnych sytuacji. Z drugiej strony należy też podkreślić wymiar edukacyjny i wychowawczy zastosowanego środka oraz wyrazić nadzieję, że odniesie on spodziewany skutek na przyszłość. Poza wymiarem indywidualnym kary, należy zwrócić uwagę na jej wymiar ogólny, funkcję odstrasżającą i wychowawczą w stosunku do innych uczestników rynku. W świetle powyższych okoliczności wysokość kary ustalono na poziomie **8 000 zł** (słownie: ośmiu tysięcy złotych). Nałożona kara stanowi ok. **1 %** jej maksymalnej wysokości. Oceniając powyższe – występują okoliczności łagodzące – i ich zastosowanie wpłynęło na ustalenie ostatecznego wymiaru kary. Jak wykazano w uzasadnieniu decyzji Spółka zaniechała stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W ocenie Prezesa Urzędu kara wymierzona w tej wysokości jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes Urzędu, kierując się potrzebą zdecydowanego przeciwdziałania stosowaniu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów uznał, że orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania. W tym przypadku kara powinna spełnić jednak przede wszystkim funkcję prewencyjną i wychowawczą, tak, aby zapobiec w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie II sentencji tej decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto UOKiK: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.) – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie.

Otrzymuje:

Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych

SITA Piaseczno Sp. z o.o.

ul. Techniczna 6

05-500 Piaseczno